

ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

Administrative Factors Affecting Education Internal Quality Assurance in Schools under The Office of Khon Kean Educational Service Area 1

คำเตียง กุ่มเกลี้ยง¹⁾ และ เสาวณี ตริพุทธิรัตน์²⁾

Kumtiang Gumgliang¹⁾ and Saowanee Treeputharat²⁾

¹⁾สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Educational Administration, Faculty of Educational, Khon Kaen University

²⁾สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Educational Administration, Faculty of Educational, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 และ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยทางการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 288 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(Multiple Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำและบรรยากาศ/วัฒนธรรมองค์กร ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยี/สารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ทั้ง 10 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ถึงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ปัจจัยทางการบริหารมี 6 ปัจจัย คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ การติดต่อสื่อสาร โครงสร้าง/บริบทองค์การบริหาร/พัฒนาธรรมองค์กร การทำงานเป็นทีม และการบริหารจัดการ มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 73.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$$\hat{Y} = 0.465 + 0.265(X_8) + 0.214(X_{10}) + 0.136(X_3) + 0.084(X_5) + 0.117(X_9) + 0.094(X_7)$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$Z(\hat{Y}) = 0.293Z(X_8) + 0.245Z(X_{10}) + 0.150Z(X_3) + 0.087Z(X_5) + 0.140Z(X_9) + 0.108Z(X_7)$$

คำสำคัญ : ปัจจัยการบริหาร, การประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน

Abstract

The objectives of this quantitative research were to 1) study the administrative factors affecting internal quality assurance of schools, 2) study the operations of internal quality assurance of schools, 3) study the relation between administrative factors and the operations of internal quality assurance of schools, and 4) create the prediction equation for school administrative factors under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 1. Sampling group was 288 schools administrators and teachers. Which study tool was a rating scale questionnaire. Data was analyzed by using a computer program for calculating the percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), Pearson product-moment correlation coefficient, and multiple regression coefficient. The regression equations for predicting the dependent variables were created by using stepwise multiple regression analysis method.

Research findings were as follows;

1. Overall image of administrative factors of schools indicated the high level of mean score. All aspects also indicated the high level. The highest one was found with the leadership and organizational culture while the information technology usage had the lowest mean.
2. Overall image of the operations of internal quality assurance of schools indicated the high level of mean score. All aspects also indicated the high level of mean. The highest one was found with the determination of education standards of school while the creation of development plan for educational management focusing on the quality according to the education standards of school had the lowest mean.
3. The correlation coefficient of ten factors between administrative factors and the operations of internal quality assurance of schools had the positive relations ranging from moderate to high level with statistical significance at the .01 level.
4. The six administrative factors including vision and mission, strategy, communication, organizational structure, organizational culture, teamwork, and management showed the prediction coefficient or predictive power of 73.90% with statistical significance at the .01 level. These could be formed as the regression equations of unstandardized score and standardized score as follows;

$$\hat{Y} = 0.465 + 0.265(X_8) + 0.214(X_{10}) + 0.136(X_3) + 0.084(X_5) + 0.117(X_9) + 0.094(X_7)$$

The Regression Equation of Standardized Score:

$$\hat{Z}(Y) = 0.293Z(X_8) + 0.245Z(X_{10}) + 0.150Z(X_3) + 0.087Z(X_5) + 0.140Z(X_9) + 0.108Z(X_7)$$

Keywords: Administrative Factors , Internal Quality Assurance of Schools

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง รัฐบาลมุ่งให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักสามประการ คือ พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการ บริหารและการจัดการศึกษาโดยมีกรอบแนวคิดสี่ ประการคือพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนา คุณภาพครูยุคใหม่และพัฒนาสถานศึกษาและแหล่ง เรียนรู้ยุคใหม่และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ การกำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันภายนอก ได้กำหนดให้สถาน ศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถาน ศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วน หนึ่งของกระบวนการบริหารที่ต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง โดยให้มีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผย ต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกัน คุณภาพภายนอก ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็นองค์กร มหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพ ภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดย คำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการ จัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดในพระราช บัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกสถาน ศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่ การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน และมาตรา 50

ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือ ในการจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการ ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกิจ สถานศึกษาเพิ่มเติม [1]

สำหรับในปีการศึกษา 2555 มีสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1 หลายแห่งได้รับการประเมินคุณภาพ ภายนอกกรอบที่สาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งมีการประเมินมาตรฐานทั้งสามด้านคือ มาตรฐาน ด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านผู้บริหาร และมาตรฐาน ด้านครู แล้วสรุปผลการประเมินเป็นระดับคุณภาพ เพื่อรับรองคุณภาพในระดับมาตรฐานและรับรอง มาตรฐานของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่มีผลการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ระดับการ ศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สาม ของสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ มหาชน) ทั้งที่ผ่านและไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ของสถานศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และ บางโรงเรียนที่ยังไม่ได้เข้ารับการประเมินคุณภาพ ภายนอกกรอบที่สาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งอาจมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายปัจจัยจึงจะบรรลุ เป้าหมายได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิจัยที่ศึกษา เกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนิน งานประกันคุณภาพภายใน จำนวนหนึ่ง พบว่า มีปัจจัยการบริหาร จำนวน 10 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) การจูงใจ 2) ภาวะผู้นำ 3) โครงสร้าง/บริบทองค์การ 4) การใช้เทคโนโลยี/สารสนเทศ 5) บรรยาการ/ วัฒนธรรมองค์การ 6) การกำหนดเป้าหมาย 7) การบริหารจัดการ 8) วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์

9) การทำงานเป็นทีม และ 10) การติดต่อสื่อสาร และ ยังพบว่า ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วย [8], [5]

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์และที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) เป็นอย่างไร และผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ ในการนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายในการวางแผนพัฒนา และตัดสินใจ กำหนดแนวนโยบาย หรือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้รับการพัฒนาให้เป็นระบบที่เข้มแข็ง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตลอดจน ผู้เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทาง การพัฒนาโรงเรียนที่จะต้องปรับปรุงตนเอง พร้อมทั้งโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม ให้มีความพร้อมเพื่อให้ได้รับรองมาตรฐานของสถานศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยทางการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษาค้นคว้า ได้แก่ โรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 163 โรงเรียน จำแนกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดเล็ก จำนวน 98 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 63 โรงเรียน และขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ด้วยตารางของเคร์จีซี และมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 144 โรงเรียน ขนาดเล็ก จำนวน 86 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 56 โรงเรียน และขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนละ 2 คนเป็นผู้ให้ข้อมูล รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 288 คน

3. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey study) มุ่งศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 1) การจูงใจ 2) ภาวะผู้นำ 3) โครงสร้าง/บริบทองค์การ 4) การใช้เทคโนโลยี/สารสนเทศ 5) บรรยากาศ/วัฒนธรรมองค์การ 6) การกำหนดเป้าหมาย 7) การบริหารจัดการ 8) วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ 9) การทำงานเป็นทีม และ 10) การติดต่อสื่อสาร

ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกัน

คุณภาพภายในของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตาม
วัตถุประสงค์ การสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่
เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีขั้นตอน
ดังนี้คือ ศึกษาหลักการและแนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์
และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาหมวด 2 การ
ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาส่วนที่ 1 การ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 เอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการ
ประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดกรอบแนวคิดใน
การศึกษา กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามที่
จะใช้ในการศึกษา ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม
ให้สอดคล้องกับโครงสร้างที่กำหนดไว้แล้วนำเสนอ
อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความตรง (Validity) ของ
แบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ
3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content
Validity) การใช้ภาษา (Wording) และด้านอื่น ๆ
ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสมควรแก้ไข จากนั้นหาค่าดัชนีความ
สอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) พบว่า
แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้อง
เท่ากับ 0.92 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability)
ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่มีความตรง
และปรับปรุงแก้ไขให้เป็นปรนัย (Objectivity) ตามที่
อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเสนอไว้แล้วไป
ทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ที่มีบริบท
คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 30 ฉบับ แล้ว
นำมาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยการหา
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้
สูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)
[9] ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบ
แบบสอบถามนำไปแจกแจงความถี่ (Frequency)
และร้อยละ (percentage)
- 2) ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อ
การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย
ทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ (Multiple Correlation) และการวิเคราะห์
ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1) ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ย
อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ
ด้านภาวะผู้นำและบรรยากาศ/วัฒนธรรมองค์การ
ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด

2) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและ
รายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่า
เฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษา ส่วนด้านการจัดทำแผนพัฒนาการ
จัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม
มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง
ปัจจัยทางการบริหาร และการดำเนินงานประกันคุณภาพ
ภายในของโรงเรียน ทั้ง 10 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กัน
ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) ปัจจัยทางการบริหารมี 6 ปัจจัย คือ
วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ การติดต่อสื่อสาร
โครงสร้าง/บริบทองค์การ บรรยากาศ/วัฒนธรรม
องค์การ การทำงานเป็นทีม และการบริหารจัดการ
มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์
ร้อยละ 73.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อภิปรายผล

1) สภาพปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น
เขต 1 โดยรวมและรายปัจจัยจากผลการศึกษา พบว่า
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยทางการบริหาร
ของผู้บริหารที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัจจัยภาวะ
ผู้นำและปัจจัยด้านบรรยากาศ/วัฒนธรรมองค์การ
ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการ
มีความรู้ความสามารถในการบริหารการนิเทศ ติดตาม
และประเมินผลการปฏิบัติงาน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
สร้างสรรคผลงานอยู่เสมอ ใช้หลักเหตุผลในการบริหารงาน

สามารถประสานงานกับบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหาร รวมไปถึง สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพขององค์กร การ คำนึงถึง ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีขององค์กรและการปรับตัวทางสังคมของผู้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ [4] ที่ว่าผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำและมีภาวะผู้นำ และปัจจัยด้าน วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ก็เป็นอีกปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริหารโรงเรียน เพราะว่าเป็นปัจจัย ที่เป็นเป้าหมายและเป็นวิธีการที่จะทำให้โรงเรียนไปสู่ความคาดหวังที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาอิสระของ [8] ที่พบว่า สภาพปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ภาพรวม และรายปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก สำหรับ ปัจจัยด้านบรรยากาศ/วัฒนธรรมองค์กร บุคลากร มีความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และมีความเอื้ออาทรต่อกันและมีความไว้วางใจกัน เพราะว่า บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรมีผลต่อความเชื่อและค่านิยมของบุคลากรซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและการแสดงออกในความภูมิใจ ก่อให้เกิดความเอื้ออาทรและไว้วางใจกัน

2) สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวม และรายองค์ประกอบจากผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่มีการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนได้กำหนดยุทธศาสตร์การศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ คำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นครอบคลุมสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งกำหนดเอกลักษณ์ของโรงเรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และ [2] โรงเรียนจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานหลักสูตรโรงเรียน ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการ ขณะเดียวกันโรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาที่

สนองตอบความต้องการของท้องถิ่นโดยความร่วมมือจากชุมชน การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนจึงเปรียบเสมือนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนของตน

3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปัจจัยทางการบริหาร ทั้ง 10 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในแต่ละปัจจัย พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ แสดงให้เห็นว่า การกำหนด เป้าหมายและวิธีการดำเนินงานที่สำคัญขององค์กรจะทำให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายตามกำหนดซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ มีความสอดคล้องกัน มีความเป็นไปได้ ตลอดจนมีการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสำเร็จอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับ ศรีสมร แบ่งหอม [6] ที่ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทางบวกและอยู่ในระดับสูง และผลการวิจัย [8] ก็พบเช่นกันว่า ปัจจัยทางการบริหารและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็กทั้ง 8 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 มีปัจจัยทางการบริหาร 6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำ 2) บรรยากาศ/วัฒนธรรมองค์กร 3) วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ 4) การติดต่อสื่อสาร 5) การทำงานเป็นทีม และ 6)

การบริหารจัดการ สามารถร่วมกันพยากรณ์ ได้ร้อยละ 73.90 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยหรือค่าอำนาจการพยากรณ์ที่สัมพันธ์กันในลักษณะทางบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษาที่ตั้งไว้ว่า ปัจจัยทางการบริหารอย่างน้อยหนึ่งตัวสามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 สอดคล้องกับ ชาญยุทธ เจริญจำรูญ [3] ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก เรียงจากลำดับมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา การทำงานเป็นทีม และวิสัยทัศน์ ปรัชญา และเป้าหมาย ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง [7] กล่าวว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ เป็นเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานที่สำคัญขององค์การที่จะทำให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายตามกำหนด ซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. การศึกษาพบว่า สภาพปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยการใช้เทคโนโลยี/สารสนเทศ ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหาร ควรให้การสนับสนุนจัดหาและส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศใน

การจัดการการเรียนรู้การสอนและการปฏิบัติงานของครู และการเรียนรู้ของนักเรียน

2. การศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ร่วมกับสถานศึกษาควรนำไปจัดทำยุทธศาสตร์ กำหนดเป็นแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อขับเคลื่อนร่วมกันในรูปแบบโครงการหรือกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ มีค่าความสัมพันธ์สูงที่สุดกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ของโรงเรียนไว้ให้ชัดเจน และมีการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

4) จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำ บรรยาการ/วัฒนธรรมองค์การ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ การติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการบริหารจัดการ เป็นตัวทำนายการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ควรให้ความสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนและเน้นให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. การจักระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2554.
- [2] กรมวิชาการ. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวทาง การดำเนินงาน (เล่ม 1). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. 2554.
- [3] ชาญวุฒิ เจริญจัญญ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินภายนอกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. 2548.
- [4] ชีระ ฤกษ์เจริญ. การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง. 2546.
- [5] รัตนา มณฑลเพชร. ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อกระบวนการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนที่ได้รับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. 2550.
- [6] ศรีสมร แป้งหอม. ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี. 2545.
- [7] สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน: การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2551.
- [8] อริยา คงเพียรภาค. ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. รายงานการศึกษานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2554.
- [9] สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์. สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย : ฉบับปรับปรุง : พร้อมสูตรและการแปลผล Computer printout. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์. 2542.